

Farrell Dobbs 1907-1983 – Han skapade Teamsters

Det amerikanska transportarbetarförbundet, Teamsters, har en stridbar tradition. Men under 1950-talet lyckades en grupp kring den senare ökände Jimmy Hoffa gripa ledningen och den interna demokratin undergrävdes och korruptionen tilltog. Det är klarlagt att Hoffa hade band till den organiserade brottsligheten, vilket ledde till att en hel del medlemmar lämnade fackföreningen. Och Jimmy Hoffa själv mördades av maffian (1975). Men problemen kvarstod och från 1999 leddes Teamsters av Jimmy Hoffas son James P Hoffa. Denne har nu gått i pension och Hoffa-klanen verkar nu ha förlorat greppet. Efter en långvarig gräsrotsbaserad kampanj har en ny mer demokratisk och kampinriktad ledning tagit över och det gamla korrumperade gardet har fått träda tillbaka. Hur detta kommer att sluta det vet vi givetvis inte än, men nya möjligheter har öppnat sig. Det kan därför vara på sin plats att ta en titt på organisationens kampinriktade traditioner. En förgrundsgestalt när det gäller detta var Farrel Dobbs.

Martin F november 2021

Farrell Dobbs dog 31 oktober 1983, 76 år gammal. Med honom gick en av de sista i en legendarisk generation av amerikanska socialistiska arbetarledare ur tiden.

Farrell Dobbs spelade också en viktig roll i uppbygget av Fjärde Internationalen, den världssocialistiska rörelse som skapades av den ryske revolutionären Leo Trotskij i opposition mot Stalintidens förfall i Sovjetunionen.

Hans porträtt tecknas här av Kjell Östberg.

1 september 1932, mitt under den värsta depressionen, reste en ung man med sin familj i en skruttig gammal bil från Omaha mot Minneapolis. Farrell, Marvel och de två flickorna — ett tredje barn var på väg — var sedan några veckor utkastade i den mångmiljonhövdade arbetslöshetsarmé som i växande antal genomkorsade USA i desperat jakt efter ett arbete. I John Steinbecks *Vredens druvor* ges den klassiska litterära skildringen av denna dramatiska period av landets historia där den amerikanska drömmen om de obegränsade framstegen och den hägrande eviga lyckan krossades för en hel generation amerikanska arbetare.

Ill rustad

Men trettioåret för arbetarklassen i USA är inte bara brustna illusioner. När den första chocken lagt sig, visade det sig att arbetarna var beredda att också kämpa mot krisen.

Den amerikanska arbetarklassen var mycket illa rustad för det. Något arbetarparti med verkligt massinflytande hade inte funnits sedan socialistpartiets splittring efter första världskriget. Än värre var att industriarbetarna saknade facklig organisering. Det fack som fanns, American Federation of Labor, AFL, organiserade bara arbetararistokratin — vita, manliga, välutbildade framförallt inom hantverkaryrken.

Mot alla odds, och till stor förvåning för de härskande i landet lyckades den amerikanska arbetarklassen mitt under krisen samla sig till den mäktigaste arbetarmanifestationen landet skådat.

Under några år i mitten och slutet av 30-talet genomfördes en väldig organisationsvåg. Under ofta hård kamp vann industriproletariatet rätten att tillhöra fackliga organisationer och en ny

facklig organisation, Congress of Industrial Organisation, CIO, skapades av industrins arbetare.

Också politiskt skedde en stark radikaliserings. Klasskampen blev ren realitet också för den amerikanska arbetarklassen.

Drömmen

Farrell Dobbs kom att spela en mycket viktig roll för att inleda denna rörelse och i kampen för att skapa ett amerikanskt arbetarparti. Men om detta visste han ingenting den där tidiga höstdagen när han anlände till Minneapolis. Nej, han hade fortfarande kvar en liten bit av Drömmen. Med sitt lilla sparkapital på några hundra dollar tänkte han och Marvel öppna en liten affär. Med inkomsterna från den skulle de under tiden skaffa sig en utbildning vid universitetet, kanske till advokater.

Men det blev inte så. Utrymmet för nyetableringar i staden var obefintligt och sparkapitalet snart uppätet. Till slut lyckades Farrell få jobb som kol-skyfflare på ett kollager.

Där fick han snart kontakt med en grupp radikala arbetare organiserade i Communist League, de amerikanska anhängarna av Leo Trotskij's internationella vänsteropposition. Dessa, en av dem var svensken Carl Skoglund, hade lång erfarenhet av fackligt och politiskt arbete. De lyckades snart övertyga Farrell om vikten av att aktivera sig.

Först gällde det att överhuvudtaget få med fackledningen på att försöka organisera alla arbetare. Det var AFL-byråkraterna inte alls pigga på. Men när organisationsarbetet väl var framgångsrikt genomfört blev nästa steg att ta upp kampen mot arbetsköparna.

Farrell Dobbs och Leo Trotskij

Skärmmytsling

Det första kravet, som den nyvitaliserade fackföreningen ställde var att arbetsköparna överhuvudtaget erkände fackföreningarna genom att gå med på att teckna ett kollektivavtal.

Detta, som kan verka som en självklarhet idag, var i själva verket en oerhörd utmaning i USA på 30-talet. Särskilt Minneapolis var känd som ett "gulingarnas paradys". Borgarna styrde staden som de ville genom sin organisation Citizen Alliance. De tillsatte borgmästare,

dirigerade polisens arbete och slog effektivt ner på varje facklig strävan.

En segerrik inledande skärmytsling i februari 1934 visade att det var möjligt att rubba arbetsgivarnas stenhårda motstånd — och att Farrell och hans kamrater var i stånd att leda kampen framgångsrikt.

Transportarbetarna samlades till stora massmöten för att organisera en strejk som i ett slag skulle vinna de fackliga rättigheterna åt dem.

Strejkerna som bröt ut sommaren 1934, blev genom sin styrka och omfattning snart förstasidesnyheter över hela USA, ja även internationellt gav de eko. De torde ha varit bland de mest välorganiserade som överhuvudtaget ägt rum i USA. Farrell Dobbs kom snart att framstå som den centrala organisatören.

Skjutvapen

När man slog till i maj 1934 avstannade verkligen alla transporter i staden. Inte en enda lastbil rullade. Tusentals strejkvakter blockerade all trafik som inte var sanktionerad av facket. När arbetsköparna skickade ut sina poliser uppstod våldsamma gatuslagsmål. Efter att ha fått rejält med smörj drogs polisstyrkorna tillbaka och en vapenvila inträdde.

När det visade sig att arbetsköparna inte var beredda att uppfylla sina löften slog transportarbetarna till igen. I ytterligare fem veckor var Minneapolis en lamslagen stad. Denna gång kom striden att bli ännu hårdare.

Polisen utrustades med skjutvapen, Nationalgardet inkallades och undantagstillstånd utfärdades i staden, allt för att få igång transporter genom strejkbrytare.

När stora massdemonstrationer ändå lyckades hålla strejkfronten obruten öppnade polis och militär eld mot tusentals, helt obeväpnade strejkande. Följderna blev fruktansvärda; två arbetare mördades och över sjuttio skadades.

Massakern bara ökade sammanhållningen bland de strejkande och ledde till att strejken fick ett mycket starkt stöd från hela den arbetande befolkningen i staden. Till och med småbrukarnas organisationer ställde upp och bidrog bland annat med livsmedel. Restauranganställdas förbund hjälpte till med tillagning och servering.

Facklig dagstidning

Strejken var i allt föredömligt organiserad. Ledningen var demokratiskt vald och kallade till regelbundna möten. Amerikas första fackliga dagstidning kom ut under strejken för att ytterligare förbättra informationen.

Strejken blev en total framgång för transportarbetarna — men inte bara det. Allt fler arbetare började ta kamp för sina fackliga rättigheter, och inom några år var Minneapolis en fackligt välorganiserad stad.

Men strejken kom att få större betydelse än så. Tillsammans med bilarbetarstrejken i Toledo och hamnarbetarnas strejk i San Fransisco, som ägde rum samtidigt blev Teamsterstrejken den gnista som tände den fullständiga explosion av organisationssträvanden som ledde fram till att CIO kunde bildas och organisera miljontals arbetare bara några år senare.

Farrell Dobbs själv fortsatte att spela en central roll i denna kamp för facklig organisering. Han blev den ledande inom Teamsterförbundet när det gällde att organisera lastbilschaufförer i nationell skala och genomförde en serie mycket uppmärksammade organisationskampanjer.

Till och med Jimmy Hoffa medgav att Farrell Dobbs insatser ”var oerhört värdefulla för arbetarrörelsen” och att han utan tvekan var chefsarkitekten för Teamsters organisationskampanj under 30-talet.

Men Farrells Dobbs var mer än en klasskampskämpe i facket. I Minneapolis skolades han till revolutionär marxist av sina mer erfarna kamrater i Communist League. Hur viktiga hans personliga insatser än var i det fackliga organisationsarbetet visste han att det måste vara ett lagarbete — och att ingen är oersättlig. Han var minst av allt inriktad på att göra facklig karriär.

Därför var det också själv klart för honom att lämna sitt framgångsrika fackliga arbete för att istället sälta sina krafter i det socialistiska partiets tjänst som facklig sekreterare. I över 30 år kom han sedan att spela en central roll i Socialist Workers Party, SWP, som partiet hette sedan 1938.

Det kom att bli ett liv fyllt av många framgångar, men också stora uppfringar.

Dyrt betala

Under andra världskriget var SWP den enda riktning inom arbetarrörelsen som inte gav den amerikanska kapitalismen stöd att kasta sig in i ännu ett världskrig. I USA innebar det framförallt att kämpa för att bevara fackliga och politiska rättigheter och mot att arbetarklassen skulle betala rustningarna.

För detta fick Farrell Dobbs och hans kamrater betala dyrt. 18 socialister dömdes till fängelsestraff i upp till ett och ett halvt år. Flera av de fackliga ledarna i Minneapolis dömdes också.

Farrell Dobbs och James P Cannon 1941

Efter andra världskriget kunde de amerikanska socialisterna i SWP glädja sig åt en period av radikaliserings och återhämtning. Den kom emellertid snart att ersättas av det kalla krigets högergång och häxjakt på radikaler. Farrell Dobbs spelade en avgörande roll för att hålla ihop de hårt trängda revolutionära styrkorna under denna allvarliga period.

När en ny våg av radikaliserings kunde skönjas i början på 60-talet, i USA, stimulerad framför allt av den kubanska revolutionen, var SWP också väl rustat att rekrytera en ny generation av kampberedda ungdomar. Elddopet kom när det gällde att leda och organisera den växande anti-krigsrörelsen mot Vietnamkriget och bestods med glans.

När Farrell Dobbs drog sig tillbaka som ledare för SWP i början på 70-talet fanns en ny

generation färdiga att ta över. Men även efter han lämnat sin aktiva tjänst bidrog han i högsta grad till att fortsätta skola partiet. I fyra böcker, den första heter *Teamster Rebellion*,¹ skildrar han sina erfarenheter från 30-talets fackliga kamp. Dessa böcker är en guldgruva och ovärderliga också för svenska fackliga kämpar idag.

På svenska har vi publicerat hans lilla skrift [Den revolutionära organisationen](#), som på ett lättfattligt sätt sammanfattar Dobbs – och den revolutionära rörelsens – organisatoriska principer.

Idag lever vi en tid som har många paralleller till 30-talet. Också den amerikanska arbetarklassen har fått ta hårda törnar. Men det finns ingen anledning varför den inte skulle kunna svara med samma resoluta uppträdande under 80-talet. Och när en sådan kamp utvecklas kommer den att stå väsentligt bättre förberedd än på 30-talet.

Farrell Dobbs har en del av förtjänsten för det.

Lästips

James P Cannon: [Den amerikanska trotskismens historia 1928-1938](#) och [Kampen för ett arbetarparti](#)

Mike Davis: [Den amerikanska arbetarklassen](#)

Bryan D Palmer: [Röda teamsters](#)

¹ Boken gavs 2008 ut i svensk översättning under titeln *Teamster-revolten*